

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспіранта Ясиновської О.М. на тему: «Порівняльна оцінка комплексних заходів за ектопаразитозів дрібних домашніх тварин», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

1. Актуальність теми дослідження. Актуальною сучасною проблемою є розширення багатьма паразитами м'ясоїдних свого ареалу. Більшість дослідників указують на зростання захворюваності домашніх м'ясоїдних тварин ентомозами, що спричинюють блохи, пояснюючи це збільшенням чисельності популяції домашніх і безпритульних собак та котів, які створюють напружену епізоотологічну ситуацію щодо інвазійних хвороб у містах і селах, оскільки сприяють зростанню чисельності паразитів. Найбільш відомими і поширеними ектопаразитами домашніх м'ясоїдних тварин є блохи, які, крім того є переносниками збудників багатьох інфекційних та інвазійних хвороб. Параитування бліх на тілі дрібних домашніх тварин – друга найчастіша причина дерматологічних хвороб. До 80% всіх алергічних дерматитів у тварин пов'язано з блохами. Блохи є переносниками багатьох зоонозних захворювань. Збудник *Rickettsia felis*, *Yersinia pestis*. Собачі й котячі блохи є проміжними хазяїнами цестоди *Dipylidium caninum* і філярій собак *Dipitalonema reconditum*, *Hymenolepis nana*, *H. diminuta*, *H. citelli*, *H. microstoma*. Крім того блохи можуть бути переносниками збудників *Friend Leucemia*, *Pasteurella sp.*, *Brucella melitensis*, *Br. abortus*, *Br. Suis*, *Coxiella burnetii*, *Francisella tularensis*, *Staphylococcus aureus*, *Salmonella enteritidis*, *Borrelia burgdorferi*, *Borrelia duttoni*, *Listeria monocytogenes*, *Y. pseudotuberculosis*, *Erysipelothrix rhusiopathiae*, *Burkholderia (Bu.) mallei*, *Bu. pseudomallei*, а також кліщів *Cheyletiella parasitivorax* і *Cheyletiella spp.* На даний момент існує дуже багато інсектоакарицидних препаратів. На даний момент випускається багато різних інсектицидів, основна частина яких відноситься до декількох груп хімічних сполук. Це хлорорганічні сполуки, фосфорганічні сполуки, карбамати, природні піретроїди, синтетичні піретроїди, ротенони, фенілпіразоли, борати, хлорнікотиніл-нітрогуанідини й івермектини. Існує дві групи регуляторів росту комах – аналоги ювенільного гормону (S-метопрен, піріпроксифен) і інгібітори синтезу хітину (люфенурон).

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Матеріали дисертаційної роботи є частиною комплексних наукових досліджень кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського національного аграрного університету за наступними тематичними планами науково-дослідних робіт: «Система моніторингу методів контролю та ветеринарно-санітарних заходів, щодо якості й безпеки продукції тваринництва при хворобах заразної етіології» (№ державної реєстрації 0114U005551, 2014–2019 рр.); «Прогнозування ризиків транскордонного заносу та поширення особливо небезпечних хвороб тварин та розробка науково обґрунтованих систем

дезінфекції на основі інноваційних імпортозамінних високоефективних засобів» (№ державної реєстрації 0115U001342, 2018-2023 рр.) «Оцінка ефективності застосування сучасних антисептиків та дезінфектантів для отримання екологічно-чистої та якісної продукції тваринного походження» (№ державної реєстрації 0109U008171, 2009–2014 рр.);

3. Наукова новизна отриманих результатів. Вперше провели моніторинг ринку інсектоакарицидних препаратів України і моніторинг ектопаразитів у м. Суми. Вперше провели клінічне випробування інсектоакарицидного препарату «Акароkill» і визначили вплив на фізіологічні показники. Вперше проведено в Україні дослідження овоцидної ефективності інсектоакарицидних препаратів: Sentry Home (піріпроксифен - 0,02%, перметрин - 0,2%, n-Octyl Bicyclohepten - 1,0%), виробник Sentry (США), Неостомазан 1:200 (трансмікс - 5,0 г, тетраметрин - 0,5 г), виробник SEVA (Франція), Неостомазан 1:200 (трансмікс - 5,0 г, тетраметрин - 0,5 г), виробник ПРОДУКТ (Україна), Екстразол М (есбіотрин - 0,17%, тетраметрин - 0,038%, дельтаметрин - 0,02%), виробник КІН (Україна), Ековет (олія герані, олія маргози, олія гвоздики, екстракт ванілі), виробник Природа (Україна), Bioliberator (гераніол, олія кокоса, вода, касторова олія, лимонна кислота), виробник Trivie (Германія), Інсектостоп (фіпроніл - 0,3 г), виробник Провет (Україна), Frontline (фіпроніл - 0,25%), виробник Merial (Франція), Volfo (пропоксур - 0,25 г), виробник Bayer (Германія), Бутокс (дельтаметрин), виробник MSD, (Голандія), Ектосан (альфаметрин - 85 мг, піпероніл бутоксид - 115 мг), виробник Бравофарма (Україна) та обробка паром.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.....

Розробили схему лікування ктеноцефалідозу дрібних домашніх тварин і визначили найефективнішу овоцидну дію інсектоакарицидних препаратів для обробки приміщень. Матеріали дисертації, викладені в наукових публікаціях, включені до навчального плану та робочої програми з курсу лекцій «Фармакологія», «Токсикологія» і «Паразитологія і інвазійні хвороби» для студентів та магістрів факультету ветеринарної медицини Сумського національного аграрного університету.

5. Використання результатів роботи. За результатами досліджень розробили схему ефективної інсектоакарицидної обробки тварин. Потрібно проводити не тільки інсектоакарицидну обробку самих тварин, а і бов'язково приміщення де проживають тварини, так як блохи являються не стаціонарними ектопаразитами, а в основному живуть в навколишньому середовищі і лише 5% паразитів знаходяться на тваринах, а решта 95% - в приміщеннях де проживають дрібні домашні тварини. Для обробки приміщення рекомендовано препарат Sentry Home (піріпроксифен - 0,02%, перметрин - 0,2%, n-Octyl Bicyclohepten - 1,0%), виробник США. Для ефективної інсектоакарицидної обробки тварин рекомендовані препарати на основі фіпранілу і інсектоакарицидний препарат «АкароKill».)

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Здобувачем особисто

визначено мету та завдання роботи, обґрунтовано науковий напрям та програму досліджень, проаналізовано одержані результати. Ідеї, гіпотези та експериментальні дані, що увійшли до дисертаційної роботи, сплановані, виконані та належать особисто дисертанту. Самостійно розроблено наукові положення, проведено лабораторні та науково-виробничі дослідження, патентний пошук, аналіз та інтерпретацію отриманих результатів, опрацювання літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, статистичну обробку матеріалів. За участю наукового керівника – доктора ветеринарних наук, професора Фотіна Г. А. обґрунтовано основні положення, висновки і пропозиції. Особисто або у співавторстві, за згодою співавторів, підготовлено до опублікування наукові роботи, в яких викладено основний матеріал дисертації.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача. За темою дисертаційної роботи опубліковано 8 наукових праць, з них – 3 статті у фахових наукових виданнях України, 1 стаття у наукових виданнях інших держав, 1 теза у матеріалах конференцій, 2 статті у фахових виданнях країн, що входять до ЄС, 1 методичні рекомендації.

Статті у фахових наукових виданнях України:

1. Нагорна Л.В., Березовський А.В., Ясиновська О.М. Визначення ефективності експериментального препарату «фіпрен» щодо імаго бліх. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. Харків, 2017. Т. 2, № 35. 79 – 82 (здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).
2. Ясиновська О.М. Оцінка дії дезінфектанту «ДезСан» на яйця бліх *Stenoccephalides felis* ряду *Siphonaptera*. *Вісник Сумського НАУ*. Суми, 2018. №1(42). 281 – 284. (здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).
3. Фотіна Г.А., Ясиновська О.М. Дослідження ефективності інсектоакарицидного препарату «АкароKill». *Вісник Сумського НАУ*. Суми, 2017. №11(41). 127 – 131. (здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнив отримані результати та сформулював висновки).

Статті у наукових виданнях інших держав

4. Фотіна А.А., Ясиновская О.Н. Определение спектра инсектоакарицидных препаратов на рынке украины и определение эффективности инсектоакарицидного препарата «Акароkill». *Актуальные проблемы ветеринарной паразитологии на современном этапе: материалы Международной научно – исследовательской конференции, посвященной 90 – летию кафедры паразитологии и инвазионных болезней животных УО ВГАВМ*. Витебск, 2017. 120 – 125. (здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).

Наукові праці в виданнях країн ЕС

5. Yasynovska Olga (2020) Effects of AcaroKill insectoacaricidal drug on the hepatic biochemical blood indicators of cats and dogs in carnivorous ktenocephalosis *Journal of Traditional Husbandry and Veterinary Medicine /*

Journal of Traditional Animal Chovatelství a veterinární medicína. 24 (6), 24-29. *(здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).*

6. Olga Yasynovska. Ovicidal action of insectoacaricide drugs Sentry Home, Neostomazan 1:200 manufactured by Ceva, Neostomazan 1:200 manufactured by Product and Extrazol M on fleas Ctenocephalides spp. eggs. Eureka: Health sciences (Litva), 2021. Vol. 2(32). P.111 – 117. *(здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).*

Тези наукових доповідей:

7. Фотіна Г.А., Фотіна Т.І., Зон Г.А., Ясиновська О.М. Моніторинг ринка інсектоакарицидних препаратів України. *Матеріали конференції: «П'ятнадцятий Міжнародний конгрес спеціалістів ветеринарної медицини» 5–6 жовтня 2017 р. Бровари, 2017. 75– 76. (здобувач провела збір і статистичну обробку даних, узагальнила отримані результати та сформулювала висновки).*

Методичні рекомендації

8. Березовський А.В., Фотіна Т.І., Ясиновська О.М. Методичні рекомендації щодо профілактики та лікування ектопаразитозів (ктеноцефалідоз) дрібних домашніх тварин. Суми, 2020. 39 с.

8. Відомості про апробацію результатів дисертації.

Основні положення дисертації були обговорені та отримали схвалення на Міжнародній науково – практичній конференції, присвяченій 85 – річчю заснування кафедри паразитології ХДЗВА: «Актуальні питання сучасної паразитології, проблеми діагностики, лікування та профілактики» (м. Харків, 2017 р.), Сумської щорічної практичної конференції по проблемам мелких домашніх тварин: «Діагностика и лечение патологий опорно – двигательного аппарата, офтальмологические заболевания и пластические операции в ветеринарии» (г. Сумы, 2017 г.), Сумської терапевтичної конференції по проблемам мелких домашніх тварин (г. Сумы, 2017 г.), семінарі – тренінзі «Реалізація вимог ЄС щодо технічного регулювання в Україні (аграрний сектор, харчова промисловість, туризм)» (м. Суми, 2017 р.), XV Міжнародному конгресі спеціалістів ветеринарної медицини «Охорона зоров'я дрібних домашніх тварин» (м. Бровари, 2017 р.), workshop on scientific writing and publication «Enhancement of Capacity Building Process in Quality of Education and Research at SNAU and SSU» (м. Суми, 2017 р.), семінарі «Клінічні випадки алергічних дерматитів» (м. Харків, 2018 р.), Сумської щорічної науково – практичної конференції по проблемам мелких домашніх тварин «Интенсивная терапия, эндокринология и бизнес в ветеринарной практике» (г. Сумы, 2018 г.).

9. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

Комісія з біоетичної експертизи при Сумському НАУ визначила, що експериментальні дослідження, описані в дисертаційній роботі, ґрунтувалися

на принципах моральних цінностей людини, не нанесення шкоди тваринам, милосердя та справедливості до них.

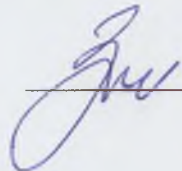
10. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Ясиновської Ольги Миколаївни «Порівняльна оцінка комплексних заходів за ектопаразитозів дрібних домашніх тварин», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп.9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми СНАУ зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина.

Рецензенти:

*Доктор ветеринарних наук, професор,
завідувач кафедри вірусології,
патанатомії та хвороб птиці*

 Р.В. Петров

*Кандидат ветеринарних наук, професор,
професор кафедри вірусології,
патанатомії та хвороб птиці*

 Г.А. Зон

